

MNOŽINY

MNOŽINA:

- súbor (zoskupenie) ľubovoľných rôznych objektov (prvkov množiny), ktoré majú spoločnú vlastnosť, podľa ktorej môžeme rozhodnúť, či do množiny patria alebo nepatria
- **označenie** – množiny: A, B, ...; prvky množiny: a, b, ...
- **zápis** → $a \in A$ čítame „a je prvkom množiny A“
→ $b \notin A$ čítame „b nie je prvkom množiny A“

URČOVANIE MNOŽÍN:

1. Vymenovaním všetkých jej prvkov (*pri konečných množinách*)
  - **konečná množina** – je to množina, ktorá má konečný počet prvkov
  - napr. $A = \{1, 2, 3, 4\}$
2. Udaním charakteristickej vlastnosti prvku množiny (*pri konečných aj nekonečných množinách*)
  - **nekonečná množina** – je to množina, ktorá má nekonečný počet prvkov
  - napr. množina všetkých reálnych čísel; napr. $B = \{x \in \mathbb{N}; x \geq 6\}$

Prázdna množina – množina, ktorá neobsahuje ani jeden prvok; označujeme ju: $\emptyset$ alebo $\{\}$

Disjunktné množiny – množiny, ktoré nemajú žiaden spoločný prvok

OPERÁCIE S MNOŽINAMI:

Rovnosť množín

- množiny A, B sa rovnajú, ak sa skladajú z tých istých prvkov
- $A=B \Leftrightarrow (\forall x; x \in A \Leftrightarrow x \in B)$

Inklúzia množín $A \subseteq B$

- A je **podmnožinou** (časťou) množiny B (alebo B je nadmnožinou A) práve vtedy, keď každý prvok množiny A je zároveň prvkom množiny B
- $A \subseteq B \Leftrightarrow (\forall x; x \in A \Rightarrow x \in B)$
- ak $A \subset B$, hovoríme, že A je vlastnou podmnožinou (pravou časťou) množiny B
- medzi vlastné podmnožiny patria: $\emptyset \subset A$ (prázdna množina – každá množina je nadmnožinou prázdnej množiny) a $A \subset A$
- **ostrá inklúzia** – množina A je vlastnou podmnožinou množiny B, ak A je podmnožinou B a pritom sa množina A nerovná množine B
- $A \subset B \Leftrightarrow (A \subseteq B \wedge A \neq B)$

Zjednotenie množín $A \cup B$

- zjednotením množín A, B je množina, ktorej každý prvok patrí do jednej z množín A, B
- $x \in A \cup B \Leftrightarrow \{x \in A \vee x \in B\}$

Prienik množín $A \cap B$

- prienikom množín A, B je množina, ktorej každý prvok je súčasne prvkom oboch množín A a B

- $x \in A \cap B \Leftrightarrow \{x \in A \wedge x \in B\}$

Rozdiel množín A - B

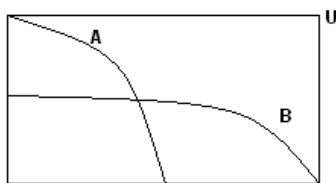
- rozdielom množín A, B (v uvedenom poradí) nazývame množinu, ktorej každý prvok patrí do množiny A a zároveň nepatrí do množiny B
- $x \in A - B \Leftrightarrow x \in A \wedge x \notin B$

Doplňok množín A'U

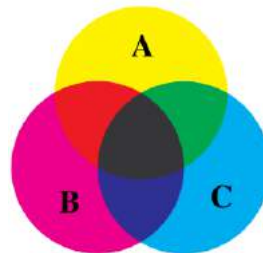
- doplnkom (komplementom) množiny A vzhľadom na množinu U je množina všetkých tých prvkov množiny U, ktoré nepatria do množiny A
- $A'U = U - A, x \in A'U \Leftrightarrow x \in U \wedge x \notin A$

GRAFICKÉ VYJADRENIE MNOŽÍN:

- množiny a operácie s nimi znázorňujeme pomocou **Vennových diagramov**
- základná množina U sa znázorňuje spravidla obdĺžnikom a jej podmnožiny A, B, ... ako kruhy alebo iné zvyčajne oválne obrazce vnútri obdĺžnika
- k znázorneniu množín reálnych čísel sa zvyčajne používa **číselná os**
- napr. 2 množiny

3 množiny

ČÍSELNÉ MNOŽINY/OBORY:

N – prirodzené čísla $N = \{1, 2, 3, \dots, \infty\}$

Z – celé čísla $Z = \{-\infty, \dots, -1, 0, 1, 2, 3, \dots, \infty\}$, rozlišujeme: Z^+, Z^+_0, Z^-, Z^-_0

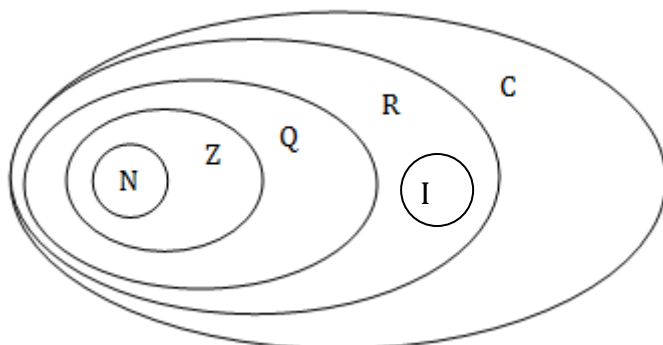
Q – racionálne čísla, t.j. všetky čísla, ktoré sa dajú zapísať v tvare zlomku zloženého z dvoch celých čísel $\frac{p}{q}$, kde $p \in Z$ a $q \in N$

Ak sú p a q nesúdeliteľné, zlomok je v základnom tvare. Racionálne číslo môžeme zapísať ako desatinné, alebo s periódou – skupinou opakujúcich sa číslíc v desatinnom čísle

I – iracionálne čísla, t.j. čísla, ktoré sa nedajú zapísať v tvare zlomku (majú nekonečný desatinný rozvoj) – hodnoty odmocnín, goniometrických funkcií, logaritmickej funkcií

R – reálne čísla $R = Q + I$

C – komplexné čísla, t.j. čísla, ktoré môžu mať reálnu aj imaginárnu zložku $C = R + \{i\}$, napr. $4 + 3i$

$$N \subset \mathbb{Q} \subset R \subset C$$

$$N \subset \mathbb{Q} \subset R \subset C$$

ABSOLÚTNA HODNOTA REÁLNEHO ČÍSLA:

- **algebraický význam** – absolútna hodnota reálneho čísla je nezáporné reálne číslo $|a|$, pre ktoré platí:
ak je $a \geq 0$, tak $|a| = a$
ak je $a < 0$, tak $|a| = -a$
- pre každé reálne číslo platí $\sqrt{a^2} = |a|$
- **geometrický význam** – číslo $|a|$ je vzdialenosť obrazu čísla a od obrazu čísla 0 na číselnej osi; je to vždy kladné číslo
- $|a-b|$ je vzdialenosť a od b na číselnej osi
- $|a-b| = |b-a|$

ČÍSELNÁ OS:

- súradnicová sústava na priamke, so zvoleným počiatkom osi, smerom a vzdialenosťou medzi 0 a 1
- $|x-a|$ je vzdialenosť obrazov čísel x a a na číselnej osi

INTERVALY:

ZÁPIS CHARAKTERISTICKOU VLASTNOSŤOU	ZÁPIS POMOCOU ZÁTVORIEK	ČÍTAME: „INTERVAL JE...“	GRAFICKÉ ZNÁZORNENIE NA ČÍSELNEJ OSI
$x < a$	$(-\infty, a)$	otvorený	
$x \leq a$	$(-\infty, a]$	sprava uzavretý	
$x > b$	$(b, +\infty)$	otvorený	
$x \geq b$	$\langle b, +\infty)$	zľava uzavretý	
$a < x < b$	(a, b)	otvorený	
$a \leq x < b$	$\langle a, b)$	zľava uzavretý	
$a < x \leq b$	$(a, b]$	sprava uzavretý	
$a \leq x \leq b$	$\langle a, b]$	uzavretý	

- množiny reálnych čísel